

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekt.

6. april 2001

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 14. marts 2001 (Alm. del - bilag 903) vedlægges Justitsministeriets besvarelse af det deri stillede spørgsmål nr. 136.

Udenrigsminister Mogens Lykketoft
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato: - 3 APR. 2001
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2001-155-0078
Dok.: IGA20490

Afsendt med
E-Post^{3/4-01}
IMO 198

S.F. 1	-	2 Bil.
- 5 APR. 2001		
600	K.	10-3-1.

Kære udenrigsminister.

Til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 136 (Alm. del – bilag 903) fra Folketingets Europaudvalg sendes vedlagt et notat om de lovgivningsmæssige konsekvenser af en gennemførelse i dansk ret af rammeafgørelsen om ofres stilling i forbindelse med straffesager.

Med venlig hilsen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 30. marts 2001
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2001-155-0078
Dok.: IGA20479

NOTAT

om

de lovgivningsmæssige konsekvenser af en gennemførelse i dansk ret af rammeafgørelsen om ofres stilling i forbindelse med straffesager.

På et møde i Wien i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Af handlingsplanen fremgår det bl.a., at der inden for 5 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal gennemføres en undersøgelse af medlemsstaternes regler om offererstatning samt en undersøgelse af muligheden for fælles handling inden for dette område.

I en meddelelse af 14. juli 1999 til Rådet, Europa-parlamentet og Det Økonomiske Sociale Udvalg om ofre for kriminalitet i Den Europæiske Union er Kommissionen fremkommet med en række overvejelser og forslag til tiltag på dette område (KOM (1999) 349).

Det fremgår af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15.- 16. oktober 1999, at der under hensyn til Kommissionens meddelelse bør udarbejdes minimumsstandarder for beskyttelse af ofrene for kriminalitet, navnlig for ofrenes adgang til domstolene og tilsvarende organer og deres ret til skadeserstatning, herunder dækning af sagsomkostninger. Af konklusionerne fremgår det endvidere, at der bør udarbejdes nationale programmer til finansiering af offentlige og private foranstaltninger vedrørende bistand til og beskyttelse af ofre.

På denne baggrund vedtog Rådet den 15. marts 2001 en rammeafgørelse om ofres stilling i forbindelse med straffesager. Kopi af rammeafgørelsen vedlægges.

1. Indhold

Retsgrundlaget for rammeafgørelsen er artikel 31, jf. artikel 34, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Artikel 1 indeholder nærmere definitioner af de i rammeafgørelsen anvendte begreber.

Det følger af artikel 2, at medlemsstaterne fortsat skal gøre deres yderste for at sikre, at ofre behandles med respekt og værdighed, ligesom medlemsstaterne skal anerkende ofres rettigheder og interesser.

Af artikel 3 fremgår bl.a., at medlemsstaterne skal sikre ofres ret til at blive hørt i forbindelse med sagen eller tilvejebringe beviser, ligesom hver medlemsstat skal træffe de nødvendige foranstaltninger til, at ofre alene bliver afhørt i nødvendigt omfang.

Efter artikel 4 skal medlemsstaterne bl.a. sikre, at et offer fra den første kontakt med de retshåndhævende myndigheder har adgang til de oplysninger, der måtte være relevante for ofret. Ofret skal således i det mindste modtage oplysning om, hvilke organisationer der ville kunne yde støtte, hvilken form for støtte ofret kan få, hvor og hvorledes der kan foretages anmeldelse. Herudover skal ofret modtage oplysning om, hvorledes og på hvilke betingelser ofret er berettiget til at modtage advokatbistand, erstatning og politibeskyttelse samt hvilke særlige muligheder ofret har for at varetage sine interesser, hvis ofret er bosiddende i et andet EU-land.

Ofre, der udtrykker ønske herom, skal endvidere kunne modtage oplysning om den videre behandling af anmeldelsen og relevant information i forbindelse med straffesagen. Endelig skal hver medlemsstat sikre, at der – i det mindste i de tilfælde, hvor gerningsmanden udgør en potentiel fare for ofret - om nødvendigt kan træffes afgørelse om underretning af ofret ved en eventuel løsladelse af den person, der er varetægtsfængslet eller afsøner en frihedsstraf på grund af lovovertrædelsen.

Ifølge artikel 5 skal medlemsstaterne, når et offer optræder som vidne eller part under straffesagen, træffe de nødvendige foranstaltninger for i størst mulig udstrækning - og i samme omfang som for tiltalte - at begrænse kommunikationsvanskeligheder med hensyn til ofrets forståelse af vigtige dele af straffesagen.

Hver medlemsstat skal efter artikel 6 sikre, at ofre får adgang til rådgivning, som i begrundede tilfælde kan være gratis, om deres rolle under straffesagen og eventuelt mulighed for advokatbistand, når de kan optræde som part i straffesagen.

I artikel 7 fastslås det, at ofre, der optræder som part eller vidne, skal have mulighed for at få udgifter i forbindelse med deres påkrævede deltagelse i straffesagen refunderet i henhold til gældende nationale bestemmelser.

Det følger af artikel 8, at medlemsstaterne skal sikre ofre for forbrydelser og deres familier passende beskyttelse i sager, hvor ofret er blevet truet, eller hvor der er grund til at frygte for ofrets sikkerhed. I det omfang det er i overensstemmelse med medlemsstatens grundlæggende retsprincipper, skal medlemsstaterne sikre, at der – om nødvendigt efter retskendelse – gives passende mulighed for at beskytte ofrenes, deres families eller ligestillede personers privatliv, herunder fotografisk gengivelse af disse.

Efter artikel 8 skal hver medlemsstat endvidere sikre, at kontakt mellem ofret og gerningsmanden i retsbygninger undgås, medmindre straffesagen gør en sådan kontakt nødvendig. Eventuelt sørger hver medlemsstat med henblik herpå for, at der efterhånden indrettes særskilte venteværelser til ofrene i retsbygningerne. Endelig forpligtes medlemsstaterne til med henblik på at beskytte navnlig de mest sårbare ofre mod følgerne af at afgive forklaring i et offentligt retsmøde at sikre, at disse ofre efter retskendelse kan vidne under forhold, der opfylder denne målsætning. Den måde, hvorpå disse ofre skal vidne, skal være hensigtsmæssig og i overensstemmelse med medlemsstaternes grundlæggende retsprincipper

Efter artikel 9 skal medlemsstaterne sikre, at ofre for straffelovsovertrædelser har ret til, at der inden for rimelig tid bliver truffet afgørelse om, hvorvidt gerningsmanden skal yde ofret erstatning, undtagen i de tilfælde hvor spørgsmålet om erstatning i henhold til national lovgivning afgøres i anden sammenhæng. Herudover skal hver medlemsstat træffe passende foranstaltninger for at fremme, at gerningsmanden yder passende erstatning til ofrene. Endelig fremgår det af artikel 9, at ejendele, der er blevet beslaglagt, skal leveres tilbage til ofret så hurtigt som muligt.

Rådet afgav i forbindelse med vedtagelsen af rammeafgørelsen en erklæring vedrørende artikel 9, stk. 1, hvoraf det fremgår, at den afgørelse om erstatning fra gerningsmanden til ofret, der træffes som led i den strafferetlige procedure, kan begrænses i sit indhold eller til dele af kravet. Erklæringen er optaget i Rådets mødeprotokol.

Af artikel 10 fremgår bl.a., at medlemsstaterne i straffesager, hvor de anser det for hensigtsmæssigt, skal søge at fremme mægling, ligesom medlemsstaterne skal sikre, at en aftale, der indgås mellem offer og gerningsmand under en sådan mægling, kan tillægges betydning i forbindelse med straffesagen .

Det følger af artikel 11, at medlemsstaterne bl.a. skal sikre, at de kompetente myndigheder har mulighed for at træffe afgørelse om, at ofre, der er bosiddende i et andet EU-land, kan afgive

vidneforklaring umiddelbart efter, at lovovertrædelsen er begået, ligesom de kompetente myndigheder i størst muligt omfang bør kunne anvende bestemmelserne om video- og telefonafhøringer i artikel 10 og 11 i konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater. Endelig skal medlemsstaterne sikre, at ofre i visse tilfælde i deres hjemland kan foretage anmeldelse af lovovertrædelser, der er begået mod dem i et andet EU-land.

Ifølge artikel 12 skal medlemsstaterne støtte, udvikle og forbedre det grænseoverskridende samarbejde om beskyttelsen af ofre, herunder forbindelserne mellem organisationer, der yder støtte til ofre.

Efter artikel 13 skal hver medlemsstat fremme støtten til ofre både i forbindelse med den oprindelige modtagelse af ofret og senere. Dette kan ske ved, at medlemsstaten stiller specialuddannet personale til rådighed eller anerkender og yder finansiel støtte til organisationer, som bistår ofre. Endvidere skal medlemsstaterne efter artikel 14 fremme initiativer, der gør det muligt for personer fra f.eks. politi og retsvæsen, der beskæftiger sig med ofre, at modtage passende undervisning.

Endelig følger det af artikel 15, at medlemsstaterne skal støtte, at der gradvist skabes passende fysiske rammer med henblik på at sikre, at ofre under hele sagen behandles korrekt og ikke bliver udsat for unødigt pres. Dette gælder efter bestemmelsen bl.a. for så vidt angår de fysiske forhold hos politiet og domstolene.

Rammeafgørelsen finder ifølge artikel 16 anvendelse på Gibraltar, og efter artikel 17 skal medlemsstaterne vedtage de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme rammeafgørelsen inden den 22. marts 2006 for så vidt angår artikel 10, inden den 22. marts 2004 for så vidt angår artikel 5 og 6 og inden den 22. marts 2002 for så vidt angår de øvrige bestemmelser.

På baggrund af indberetninger fra medlemsstaterne om de gennemførte foranstaltninger skal Rådet foretage en vurdering af, i hvilken udstrækning medlemsstaterne har gennemført de nødvendige foranstaltninger, jf. artikel 18.

Rammeafgørelsen træder efter artikel 19 i kraft samme dag, som den bliver offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

3. Forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Det oprindelige forslag til rammeafgørelse blev tillige med et grundnotat oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg henholdsvis den 2. november og den 9. november 2000. Endvidere blev sagen forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 29. maj 2000. Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg henholdsvis den 17. og 18. maj 2000. Herudover blev sagen forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. september 2000. Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 14. september 2000.

Endelig blev sagen forelagt for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.- 16. marts 2001. Aktuelle notater blev oversendt til Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg den 1. marts 2001.

4. Lovgivningsmæssige konsekvenser af rammeafgørelsen

I det grundnotat om det oprindelige forslag til rammeafgørelse, som Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg modtog henholdsvis den 2. og 9. november 2000, konkluderes det, at forslaget ved en uændret vedtagelse ville forudsætte, at der blev gennemført lovændringer i Danmark.

Det var således vurderingen, at en uændret vedtagelse ville nødvendiggøre en ændring af retsplejeloven, i det omfang medlemsstaternes forpligtelse til efter forslaget at beskytte ofres privatliv måtte antages at indebære en forpligtelse til at skjule ofrets identitet for tiltalte under retssagen.

Herudover anføres det i grundnotatet, at det er vurderingen, at den oprindelige formulering af artikel 9, hvorefter provenu opnået ved bøder og salg af konfiskerede genstande fortrinsvis skal anvendes til finansieringen af offererstatningsprogrammer, ville kræve lovændringer, idet det nævnte provenu efter dansk ret tilfalder statskassen.

Endelig bemærkes det i grundnotatet, at udkastet til rammeafgørelse i den oprindelige udformning ville have visse statsfinansielle konsekvenser, idet medlemsstaterne ifølge forslaget skulle sikre, at retsbygninger er udstyret med særskilte venteværelser til ofre.

Under forhandlingerne er forslaget til rammeafgørelse ændret på en række punkter, og det er Justitsministeriets vurdering, at den vedtagne rammeafgørelse ikke har lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

4.1. Referat- og navneforbud

Det fremgår af artikel 8, stk. 2, i rammeafgørelsen, at hver medlemsstat skal sikre, at der om nødvendigt som led i retssagen kan træffes passende foranstaltninger til at beskytte ofrenes, deres familiers eller ligestillede personers privatliv, herunder beskytte dem mod fotografisk gengivelse.

Efter retsplejelovens § 30 kan retten i straffesager forbyde offentlig gengivelse af forhandlingen (referatforbud), bl.a. når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødigt krænkelse. Efter § 30a træffer retten afgørelse om referatforbud efter anmodning eller af egen drift. Afgørelse om referatforbud træffes efter § 30b ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig.

Efter retsplejelovens § 31 kan retten i straffesager endvidere forbyde, at der sker offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, eller at den pågældendes identitet offentliggøres (navneforbud) på anden måde, når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødigt krænkelse. Retten træffer efter § 31a afgørelse om navneforbud efter anmodning. Afgørelsen træffes ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig. Navneforbudet bortfalder senest ved afsigelsen af endelig dom.

Efter retsplejelovens § 32 er det forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd. Endelig er billedoptagelse i rettens bygninger forbudt, medmindre rettens præsident eller den dommer, der varetager rettens administration, giver tilladelse dertil.

Overtrædelse af ovennævnte bestemmelser i retsplejeloven straffes med bøde.

Endelig straffes efter straffelovens § 264d med bøde, hæfte, eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Det er vurderingen, at retsplejelovens §§ 30-32 samt straffelovens § 264d opfylder forpligtelsen i rammeafgørelsens artikel 8, stk. 2, til at sikre, at der kan træffes passende foranstaltninger med henblik på at beskytte ofrenes privatliv. Bestemmelsen kræver således ikke lovændringer. Det bemærkes i den forbindelse, at der under forhandlingerne er indsat en henvisning i rammeafgørelsens artikel 8, stk. 2, til artikel 8, stk. 4, hvorefter den måde, hvorpå forklaring afgives, skal være i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats grundlæggende retsprincipper.

4.2. Indretningen af retsbygninger

Det fremgår af artikel 8, stk. 3, i rammeafgørelsen, at hver medlemsstat skal sikre, at kontakt mellem ofret og gerningsmanden i retsbygningerne undgås, medmindre straffesagen gør en sådan kontakt nødvendig. Når det er relevant for at opnå dette, sørger hver medlemsstat for, at der efterhånden i retsbygningerne indrettes særskilte venteværelser for ofrene.

Bestemmelsen forpligter således ikke, som det var tilfældet i det oprindelige forslag, medlemsstaterne til at sikre, at der i alle retsbygninger indrettes særskilte venteværelser til de forurettede. Bestemmelsen forpligter alene medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger for at undgå kontakt mellem offer og gerningsmand i retsbygningerne og - når det måtte være relevant - efterhånden indrette særskilte venteværelser til ofrene.

Det er vurderingen, at man fra dansk side allerede opfylder disse krav, idet Justitsministeriet i 1998 udsendte en vejledning om indretning af nye retsbygninger. Vejledningen fastslår, at der ved opførelse af nye retsbygninger og ved større om- eller tilbygninger bør etableres særskilt venterum for vidner, der ikke før retsmødet bør konfronteres med tiltalte eller personer med tilknytning til denne.

Justitsministeriet og Domstolsstyrelsen har endvidere den 28. september 2000 udsendt en cirkulæreskrivelse til henholdsvis politi og anklagemyndighed samt domstolene med anmodning om, at det nærmere aftales, hvordan man lokalt håndterer spørgsmålet, hvis der i tilknytning til retssalen ikke er indrettet særskilte venterum for vidner, der ikke før retsmødet bør konfronteres med tiltalte eller personer med tilknytning til denne.

Bestemmelsen skønnes således ikke at have nogen statsfinansielle konsekvenser.

4.3. Afgivelse af vidneforklaring

Efter § 8, stk. 4, i rammeafgørelsen er medlemsstaterne forpligtede til at sikre, at ofre i visse tilfælde kan vidne under forhold, der beskytter dem mod følgerne af at afgive forklaring i et of-

fentligt retsmøde. Forklaring skal i disse tilfælde afgives på en måde, der er hensigtsmæssig og i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats grundlæggende retsprincipper.

Efter retsplejelovens § 29 kan retten bestemme, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre (dørlukning), bl.a. når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse. I straffesager kan der endvidere træffes bestemmelse om dørlukning, bl.a. når sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller når sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages på afgørende måde at hindre sagens oplysning.

Endelig kan dørene i sager om overtrædelse af straffelovens bestemmelser om forbrydelser mod kønssædeligheden lukkes under den forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det.

Efter § 29c træffes afgørelse om dørlukning efter § 29 ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2, eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig.

Offentlig gengivelse af, hvad der forhandles i retsmøder, der holdes for lukkede døre, er forbudt, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet.

Efter retsplejelovens § 848 kan retten endvidere beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, medens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås. Når tiltalte som følge af en sådan beslutning ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal han, når han på ny kommer til stede i retssalen, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i hans fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår ham. Retten kan på begæring bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler derfor, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Efter retsplejeloven har tiltalte således altid ret til at blive gjort bekendt med, hvem der har afgivet vidneforklaring. Denne ret er bl.a. begrundet i, at det antages, at kendskab til identiteten på de personer, der afgiver vidneforklaring, er af stor vigtighed for tiltaltes forsvar.

Under forhandlingerne er artikel 8, stk. 4 ændret i forhold til det oprindelige udkast til rammeafgørelse, således at det nu udtrykkeligt i bestemmelsen anføres, at den måde hvorpå forklaring afgives, skal være i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats grundlæggende retsprincipper. Det er på denne baggrund vurderingen, at bestemmelsen ikke forpligter Danmark til at ændre retsplejelovens bestemmelse om, at tiltalte skal gøres bekendt med identiteten på de personer, der afgiver vidneforklaring.

4.4. Anvendelse af provenu opnået ved bøder og salg af konfiskerede genstande

Bestemmelsen i det oprindelige forslag til rammeafgørelse, hvorefter provenu opnået ved bøder og salg af konfiskerede genstande fortrinsvis skal anvendes til finansieringen af offererstatningsprogrammer, er udgået, og nødvendiggør således ikke lovændringer.

4.5. Samlet vurdering af de lovgivningsmæssige konsekvenser af rammeafgørelsen

Det er vurderingen, at de bestemmelser i udkastet til rammeafgørelse, som i deres oprindelige udformning krævede lovændringer eller havde statsfinansielle konsekvenser, nu er ændret, således at de hverken nødvendiggør lovændringer eller har statsfinansielle konsekvenser.

Det er endvidere vurderingen, at de øvrige bestemmelser i rammeafgørelsen, hverken har lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

(Forberedende retsakter i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union)

Initiativ fra Den Portugisiske Republik med henblik på vedtagelse af Rådets rammeafgørelse om ofrenes stilling i forbindelse med strafferetlig procedure

(2000/C 243/02)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 31, litra e), og artikel 34, stk. 2, litra b),

under henvisning til initiativ fra Den Portugisiske Republik ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I overensstemmelse med Rådets og Kommissionens handlingsplan for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed ⁽³⁾ bedst kan gennemføres, særlig punkt 51, litra c), hvor det hedder, at behandlingen af spørgsmålet om støtte til ofre skal indledes senest fem år efter traktatens ikrafttræden ved at foretage en sammenlignende undersøgelse af erstatningsordninger for ofre og ved at undersøge mulighederne for en EU-indsats.
- (2) Kommissionen fremsendte den 14. juli 1999 en meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg med titlen: »Ofre for kriminalitet i Den Europæiske Union: overvejelser om standarder og tiltag«.
- (3) Europa-Parlamentet vedtog den 15. juni 2000 en beslutning om Kommissionens meddelelse.
- (4) Efter konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Tammerfors den 15.-16. oktober, særlig konklusion 32, bør der udarbejdes minimumsstandarder for beskyttelse af ofrene for kriminalitet, navnlig for ofrenes adgang til domstolene og tilsvarende organer og deres ret til skadeserstatning, herunder dækning af sagsomkostninger. Endvidere bør der udarbejdes nationale programmer til finansiering

af offentlige og private foranstaltninger vedrørende bistand til og beskyttelse af ofre.

- (5) Rådet vedtog den 24. februar 1997 fælles aktion 97/154/RIA om bekæmpelse af menneskehandel og seksuel udnyttelse af børn ⁽⁴⁾.

- (6) Rådet vedtog den 23. november 1995 en resolution om beskyttelse af vidner i forbindelse med bekæmpelse af international organiseret kriminalitet ⁽⁵⁾.

- (7) Der foreligger på dette område allerede en række instrumenter udstedt af internationale instanser:

— Europarådets henstilling R (85) 11 om ofrets stilling ved strafferetlig procedure

— den europæiske konvention om erstatning til ofre for voldsforbrydelser, undertegnet i Strasbourg den 24. november 1983

— henstilling R (99) 19 fra Ministerkomitéen til medlemsstaterne om mægling i straffesager

— De Forenede Nationers erklæring om de grundlæggende principper for retfærdighed for ofre for kriminalitet og magtmisbrug

— det arbejde, der er udført af Det Europæiske Forum med henblik på hjælpetjenester for ofre, navnlig erklæringen om ofrenes rettigheder ved strafferetlig procedure.

- (8) Medlemsstaterne bør foretage en indbyrdes tilnærmelse af deres love og administrative bestemmelser i forbindelse med strafferetlig procedure, navnlig med hensyn til støtte til ofre for kriminalitet og særlig under hensyn til de nedenfor anførte principper.

⁽¹⁾ EFT C ...

⁽²⁾ EFT C ...

⁽³⁾ EFT C 19 af 23.1.1999, s. 1.

⁽⁴⁾ EFT L 63 af 4.3.1997, s. 2.

⁽⁵⁾ EFT C 327 af 7.12.1995, s. 5.

(9) Det er vigtigt at overveje og behandle spørgsmålet om ofrenes behov på en integreret, omfattende og strukturet måde, idet man undgår partielle eller inkonsekvente løsninger, der kan forårsage sekundære traumatiseringer.

(10) Begrebet procedure bør derfor omfatte ofrenes kontakter med myndigheder, offentlige tjenester og organisationer til støtte for ofre, hvis medvirken, selv om dette ikke er fastsat i strafferetsplejen, er afgørende for hensynet til ofrenes interesser, både før, under og efter den strafferetlige procedure i egentlig forstand.

(11) Denne rammeafgørelse tager kun sigte på at tilgodese ofrenes interesser som led i en strafferetlig procedure.

(12) Af denne årsag og uanset, hvorledes spørgsmålet om erstatning til ofre for kriminalitet i fremtiden vil blive behandlet globalt i EU, vedrører denne rammeafgørelses bestemmelser om erstatning ligesom dens bestemmelser om mægling kun den strafferetlige procedure og vedrører derfor ikke egentligt civilretlige løsninger.

(13) Det er nødvendigt at foretage en indbyrdes tilnærmelse af ordninger i den strafferetlige procedure for så vidt angår ofrenes stilling og vigtigste rettigheder med særligt henblik på retten til behandling med respekt for ofrenes værdighed, retten til at give og modtage oplysninger, retten til at forstå og blive forstået, retten til at blive beskyttet i de forskellige faser af proceduren samt retten til, at der tages hensyn til ulempen ved at have bopæl i en anden stat end den, hvor man er offer osv.

(14) Det er vigtigt at give ofrene den bedste retsbeskyttelse og forsvare deres relevante interesser bedst muligt, uanset hvilken medlemsstat de befinder sig i.

(15) Det er i forbindelse med den strafferetlige procedure vigtigt, at organisationer til støtte for ofre medvirker før, under og efter proceduren.

(16) Det er nødvendigt at give det personale, der har kontakt med ofrene, en tilstrækkelig og korrekt uddannelse, hvilket er afgørende for ofrene samt for, at procedurens mål kan nås.

(17) I forbindelse med forsvaret af ofrenes interesser under proceduren kan man med fordel anvende de eksisterende forbindelsesmekanismer ved kontaktpunkter på medlemsstaternes net, enten i retssystemet eller i netværket for organisationer til støtte for ofre —

TRUFFET FØLGENDE RAMMEAFGØRELSE:

Artikel 1

Definitioner

I denne rammeafgørelse forstås ved:

- a) »offer«: en fysisk person, der har været udsat for en hvilken som helst form for kriminalitet på en hvilken som helst medlemsstats område. Såfremt offeret for kriminaliteten er afgået ved døden, kan familiemedlemmer eller personer, der er ligestillet hermed, også anses for ofre, idet der i begge tilfælde tages hensyn til den nationale lovgivning i den stat, hvor proceduren finder sted
- b) »organisation til støtte for ofre«: en ikke-statslig organisation, hvis målsætning om at yde støtte og gøre en tilstrækkelig, gratis og fortrolig indsats af staten anerkendes som et supplement til den statslige indsats på området
- c) »procedure«: en procedure i bred forstand, dvs. som ud over det lovfæstede forløb også omfatter alle kontakter i forbindelse med proceduren, som offeret optager med hvilken som helst myndighed, offentlig tjeneste eller organisation til støtte for ofre før eller efter det tidspunkt, hvor den strafferetlige procedure finder sted.

Artikel 2

Respekt og anerkendelse

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at ofrene behandles med respekt for deres personlige værdighed, og anerkender ofrenes legitime rettigheder og interesser i hver fase af proceduren.

2. Der træffes passende foranstaltninger til fordel for ofre, der er særlig sårbare som følge af alder, køn eller af andre årsager.

Artikel 3

Ret til at give oplysninger

Medlemsstaterne sikrer ofrenes ret til at blive hørt under proceduren og deres ret til at tilvejebringe beviser på de betingelser, der anses for nødvendige for procedurens korrekte afvikling.

Artikel 4

Ret til at modtage oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer ved hjælp af tilstrækkelige ressourcer til meddelelse af information, at ofre på procedurens begyndelse, især fra den første kontakt med politiet, har adgang til de oplysninger, der måtte være relevante for beskyttelse af deres interesser; disse skal i det mindste omfatte følgende:

- a) hvilken type tjeneste eller organisation ofre kan henvende sig til for at få støtte
- b) hvilken type støtte de kan få
- c) hvor og hvordan ofre kan indgive klage
- d) hvilke procedurer der skal følges efter indgivelsen af klagen og hvilken aktiv rolle ofre skal spille i denne forbindelse
- e) hvordan og på hvilke betingelser ofre kan opnå beskyttelse, når dette er berettiget
- f) hvordan og på hvilke betingelser ofre har ret til at modtage juridisk rådgivning eller retlig bistand
- g) hvilke betingelser og forudsætninger der skal være opfyldt for, at ofre har ret til erstatning
- h) hvis ofre har fast bopæl i en anden medlemsstat, hvilke særlige mekanismer de kan anvende til at varetage deres interesser.

2. Ofrenes ret til at modtage oplysninger bevares, så længe proceduren varer, navnlig i fasen efter domsafsigelsen, på betingelser, der skal være hensigtsmæssige for procedurens korrekte afvikling, idet der gives ofre mulighed for at nægte at modtage sådanne oplysninger.

Artikel 5

Garantier for kommunikation

Medlemsstaterne træffer på samme vilkår som dem, der gælder for tiltalte, de nødvendige foranstaltninger for at undgå, at sprogproblemer eller manglende muligheder for at udtrykke sig eller forståelsesproblemer er til hinder for, at ofre direkte eller indirekte kan forstå procedurens afgørende akter eller at de kan fremsætte bemærkninger hertil, idet der især gøres brug af hensigtsmæssige former for tolkning og kommunikation.

Artikel 6

Ret til at deltage i proceduren samt adgang til juridisk bistand

1. Uanset om ofre kan deltage i proceduren som vidne eller som part, sikrer medlemsstaterne, at ofre kan deltage i denne egenskab i overensstemmelse med denne rammeafgørelses bestemmelser.
2. Medlemsstaterne sikrer desuden, at alle ofre uanset deres midler får adgang til juridisk rådgivning, idet denne om nødvendigt er gratis.
3. Medlemsstaterne sikrer gratis retlig bistand i de tilfælde, hvor dette er berettiget.

Artikel 7

Sagsomkostninger

Medlemsstaterne fritager ofre for at betale sagsomkostninger eller giver mulighed for, at de refunderes.

Artikel 8

Ret til beskyttelse

1. Medlemsstaterne sikrer et hensigtsmæssigt beskyttelsesniveau for ofre for kriminalitet, deres familier eller hermed ligestillede personer, navnlig med hensyn til deres sikkerhed og beskyttelse af privatlivets fred, når der er alvorlig fare for hævnakter, eller der findes stærke indicier for, at privatlivet forsætligt forstyres.
2. Medlemsstaterne sikrer desuden, at der ved en domstolsafgørelse, der træffes på domstolens eget initiativ eller på ofrenes anmodning, gives mulighed for at beskytte ofrenes, deres familier eller ligestillede personers privatliv og omdømme, når dette er nødvendigt for at forhindre sekundære traumatiseringer, især i forbindelse med sårbare ofre.
3. Medlemsstaterne sikrer desuden med henblik på ofrenes beskyttelse, at retsbygningerne er forsynet med særlige ventelokaler for ofre.

4. Når det er nødvendigt at beskytte ofre mod følgerne af deres vidneerklæring på det offentlige retsmøde, hvilket kan ske som følge af ofrenes alder, lovovertrædelsens karakter eller af andre årsager, sikrer medlemsstaterne ofrenes ret til at vidne i enrum eller via videokonference, videooptagelse eller et andet hensigtsmæssigt medium, uden at bestemmelserne i den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6 berøres heraf.

Artikel 9

Ret til erstatning i den strafferetlige procedure

1. Medlemsstaterne sikrer, at ofre har ret til at vælge at få erstatning i forbindelse med den strafferetlige procedure.
2. Medlemsstaterne fastsætter i forbindelse med den strafferetlige procedure, hvorledes erstatning og godtgørelse anvendes som sanktioner eller straffeforanstaltninger, idet der lægges særlig vægt på, at den domfældte bevidstgøres om de konkrete følger af hans overgreb på offerets liv.
3. Medlemsstaterne opretter som del af det strafferetlige system de nødvendige mekanismer til ydelse af erstatning til ofre. Bøder eller beløb, der hidrører fra instrumenter eller udbytte fra strafbart forhold, skal fortrinsvis anvendes til at yde ofre erstatning.
4. De af ofrenes ejendele, som kan tilbageleveres, og som er blevet beslaglagt i forbindelse med proceduren, skal hurtigst muligt gives tilbage til ofre.

Artikel 10

Bilægelse af tvister ved mægling

1. I tilfælde, hvor dette skønnes hensigtsmæssigt, sikrer medlemsstaterne, at mægling indgår blandt de foranstaltninger, som kan anvendes i det strafferetlige system.
2. Medlemsstaterne sikrer, at der i tilfælde, hvor dette skønnes hensigtsmæssigt, tages hensyn til udenretslige aftaler mellem offeret og den tiltalte ved mægling, der finder sted med offerets samtykke, i forbindelse med den derefter afsluttede strafferetlige procedure, idet de betingelser opfyldes, der er fastlagt med henblik herpå.

Artikel 11

Ofre med fast bopæl i en anden medlemsstat

1. Medlemsstaterne sikrer, at der gives ofre med fast bopæl i en anden medlemsstat mulighed for i passende omfang at deltage i den strafferetlige procedure, idet de mest muligt afbøder den ulempe, der er forbundet hermed, ved især at
 - give mulighed for at vidne straks ved procedurens begyndelse
 - anvende ensartede formularer så vidt muligt i alle faser af proceduren

— anvende moderne medier til vidneforklaring, som f.eks. videokonference, telekonference og videooptagelse.

2. Medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at ofre kan forblive i den medlemsstat, hvor proceduren finder sted, når dette er nødvendigt for procedurens korrekte afvikling.

3. Medlemsstaterne sikrer, at det forhold, at ofre har bopæl i en anden medlemsstat og skal vende tilbage dertil, mindst muligt påvirker procedurens normale afvikling. Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne, at der i mekanismerne for internationalt samarbejde lægges særlig vægt på den stilling, som ofre med fast bopæl i en anden medlemsstat indtager.

4. Medlemsstaterne sikrer, at ofre kan indgive klage i den medlemsstat, hvor de har fast bopæl, vedrørende den forbrydelse, som de var udsat for i en anden medlemsstat, således at de relevante procedurer kan indledes dér.

Artikel 12

Net til støtte for ofre i den strafferetlige procedure

1. Medlemsstaterne skal støtte, udvikle og forbedre samarbejdsnet mellem medlemsstaterne for således at sikre et mere effektivt forsvar af ofrenes interesser i proceduren, uanset om der er tale om net i retssystemet eller om de er baseret på organisationer til støtte for ofre.
2. Medlemsstaterne skal med henblik på stk. 1 indføre et grønt telefonnummer til støtte for ofre, der navnlig skal opfylde målsætningen i artikel 4.

Artikel 13

Specialtjenester og organisationer til støtte for ofre

1. Medlemsstaterne fremmer, at systemer til støtte for ofre, der organisatorisk har ansvaret for at tage sig af ofre i indledningsfasen og at støtte og bistå dem, kan gribe ind under proceduren, enten gennem tjenester, der består af specialuddannede personer, eller gennem anerkendelse og finansiering af organisationer til støtte for ofre.

2. Medlemsstaterne fremmer, at offentlige tjenester og organisationer til støtte for ofre medvirker under proceduren, især med hensyn til følgende:

- a) at give ofre oplysninger

- b) at støtte ofrene i overensstemmelse med deres umiddelbare behov
- c) at ledsage ofrene, så ofte som det er nødvendigt, under procedurens forløb
- d) at bistå ofrene efter domsafsigelsen især i forbindelse med den domfældtes prøveløsladelse.

Artikel 14

Faguddannelse af de personer, der griber ind under proceduren og som står i kontakt med ofrene

1. Medlemsstaterne fremmer, i de offentlige tjenester eller via finansiering af organisationer til støtte for ofre, foranstaltninger, der åbner mulighed for, at personer, der medvirker under proceduren eller som blot står i kontakt med ofrene, får en hensigtsmæssig faguddannelse.
2. Stk. 1 tager særlig sigte på politi- og retspersonale.

Artikel 15

Praktiske forhold i forbindelse med ofrenes situation under proceduren

1. Medlemsstaterne skaber under procedurens forløb de forhold, der er nødvendige for at forebygge sekundære traumatiseringer og undgå unødvendig pression på ofrene. Dette gælder især med hensyn til korrekt modtagelse, især i begyndelsen, og tilvejebringelse af forhold i modtagerlokalet, der er afpasset efter deres situation.

2. Med henblik på anvendelsen af stk. 1 tager medlemsstaterne især hensyn til domstole, politi, hospitaler, offentlige tjenester og organisationer til støtte for ofre, der kan være involveret.

Artikel 16

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til gennemførelsen af denne rammeafgørelse senest den ...
2. Medlemsstaterne sender senest den ...(*) Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen teksten til de love og administrative bestemmelser, hvorved de gennemfører de forpligtelser, som pålægges ved denne rammeafgørelse. Rådet evaluerer senest den ..., ved en rapport udarbejdet af Generalsekretariatet for Rådet på grundlag af de oplysninger, der er modtaget af medlemsstaterne, og en skriftlig rapport forelagt af Kommissionen, i hvilket omfang medlemsstaterne har efterkommet denne rammeafgørelse.

Artikel 17

Ikrafttræden

Denne rammeafgørelse træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Udfærdiget i ...

På Rådets vegne

...
Formand

(*) Datoen i artikel 16, stk. 1.